

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Türkiye'nin nüfusu 2020 yılı sonu itibariyle 84,3 milyon civarındadır. Ülkede yaşayan mültecilerle birlikte bu sayı 90 milyona yaklaşmaktadır. Ancak insan onuruna yakışır iş ve sosyal güvenlik koşullarına sahip olanların sayısı 10 milyonun altındadır. Türkiye'de 15 yaş üzerinde yani çalışma çağına olup istihdam edilen sayısı 27-28 milyon kişi civarındadır. Ancak çalışanların yaklaşık 10 milyon sigortasız, güvencesiz ve kayıtdışı bir şekilde çalışmaktadır. Kamu sektörü hariç tutulduğunda neredeyse her iki çalışan kişiden birinin güvencesiz çalıştığı bir işgücü piyasası mevcuttur.

Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı yani açlık sınırı 2.590 TL olarak açıklanmıştır. Hem devam eden derin ekonomik krizin etkisiyle hem de pandemi döneminde iş ve gelir kaybı nedeniyle milyonlarca yurttaşın işgücü dışına çıktığı bilinmektedir. Çalışanlarının dahi çok önemli bir kısmının yoksul olduğu bir işgücü piyasasında diğer yoksul ve işsizlerin bazı prim ve vergileri ödeyebilmesi mümkün olmamaktadır. İşsiz ve gelirsiz kalan kişilerin sağlık hakkı için düzenli prim ödemesi mümkün olamayacağı öngörülerek tedbir alınmalıdır.

Sağlıkta dönüşüm adı altında sağlığın piyasalaşması, yurttaşların müşteri olarak görülmesi ve parası olmayanların sağlık hizmetlerinden yararlanamaması temel sağlık yaşam haklarının ihlal edilmesine neden olmaktadır. Genel Sağlık Sigortası (GSS) prim borcu adı altında yurttaşlardan talep edilen miktarın milyonlarca yurttaş tarafından ödenemediği bilinmektedir.

2021 yılı itibariyle kişi başı geliri asgari ücretin üçte birinden fazla olan yani 1.192,5 TL'den fazla olan her kişiden işi olsun olmasın bu prim talep edilmektedir. Kişi başına en az aylık 107 TL olan bu miktar yüzbinlerce hane için ödenemeyecek miktardır. Kişilerin sağlık haklarından yararlanabilmesi için en az 30 günlük prim yatırmış olması ve ödenememiş prim gün sayısının 60 günü geçmemiş olması gerekmektedir. Ancak primini "kendi cebinden" ödeyen milyonlarca yurttaşın bu iki koşulu aynı anda yerine getiremediği için sağlık haklarından yararlanamadığı dönem dönem kamuoyuna yansımaktadır.

40878

Bu bağlamda Türkiye’de:

- 1) İşsizlerden GSS primi alınmadan sağlık haklarından yararlanmaları için bir çalışma başlatacak mısınız?
- 2) İş bulunana kadar işsizlerin sağlık hakkından yararlanması amacıyla GSS primlerinin sosyal devlet tarafından ödenmesi için bir düzenleme yapacak mısınız?
- 3) Bir kişi çalışıp kaç kişiyi geçindirmektedir? Bu oranın illere göre görünümü nasıldır?
- 4) Yoksulluk sınırının altında yaşayan hanelerin toplam hanelere oranı nedir? Bu oranın illere göre görünümü nasıldır?
- 5) Aktif sigortalı olan kişilerin ve bu kişilerin bakmakla yükümlü oldukları kişiler dışındaki herkes GSS kapsamında mıdır? Bu kapsamda mültecilerin ve sığınmacıların durumu nedir?
- 6) Herhangi bir şekilde sosyal güvenlik kapsamında olmayan kaç kişi bulunmaktadır?
- 7) Açlık sınırının altında geliri olan hanelerde GSS primi talep edilmekte midir?
- 8) GSS primi ödemesi gereken kaç kişi bulunmaktadır? Bu kişilerin yaşa, cinsiyete ve illere göre dağılımı nedir?
- 9) GSS prim borcu olan kaç kişi bulunmaktadır? Bu kişilerin yaşa, cinsiyete ve illere göre dağılımı nedir? Bu kişilerin sağlık ve sosyal güvenlik haklarından yararlanamama riskleri hakkında bir çalışmanız mevcut mudur?